

איסור אמירת לשון הרע והיתרו ע"י 'אפי תלתא' - לשון הרע בתקשורת המונים חלק א'

חומרתו של איסור לשון הרע

תלמוד ירושלמי מסכת פאה פרק א דף טו טור ד/ה"א

וכנגדן ארבעה דברים שהן נפרעין מן האדם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואילו הן עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע כנגד כולן עבודה זרה מניין הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה מה תלמוד לומר עונה בה מלמד שהנפש נכרתה ועונה עמה וכתוב אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב גילוי עריות מניין ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים שפיכות דמים מניין ויאמר קין אל ה' גדול עוני מנשוא כשהוא בא אצל לשון הרע מהו אומר לא גדול ולא גדולה ולא הגדולה אלא גדולות יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות כתיב

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו עמוד ב

תנא דבי רבי ישמעאל: כל המספר לשון הרע - מגדיל עונות כנגד שלש עבירות, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, כתיב הכא: לשון מדברת גדולות, וכתוב בעבודת כוכבים: +שמות לב+ אנא חטא העם הזה חטאה גדולה, בגילוי עריות כתיב: +בראשית לט+ ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת, בשפיכות דמים כתיב: +בראשית ד'+ גדול עוני מנשוא. גדולות, אימא תרתי! הי מינייהו מפקא? במערבא אמרי: לשון תליתאי קטיל תליתאי, הורג למספרו ולמקבלו ולאומרו.

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו עמוד א

משנה. במוציא שם רע להקל ולהחמיר, כיצד? אחד שהוציא שם רע על גדולה שבכהונה ועל קטנה שבישראל - נותן מאה סלע. נמצא האומר בפיו חמור מן העושה מעשה, שכן מצינו שלא נתחתם גזר דין על אבותינו במדבר אלא על לשון הרע, שנאמר: +במדבר י"ד+ וינסו אותי זה עשר פעמים וגו'.

גמ'. ממאי? דלמא משום דקא גרים לה קטלא, דכתיב: +דברים כ"ב+ ואם אמת היה הדבר וגו' והוציאו את הנערה וגו'! אמר רבא, אמר קרא: +דברים כ"ב+ כי הוציא שם רע, על שם רע שהוציא.

רמב"ם הלכות דעות פרק ז

כל אלו הם בעלי לשון הרע שאסור לדור בשכונתם וכל שכן לישב עמם ולשמוע דבריהם, ולא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר אלא על לשון הרע לבד.

גדרי איסור אמירת לשון הרע ואבק לשון הרע

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קסד עמוד ב- קסה עמוד א

ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי, ואמר רבי: אין זמן בזה? א"ל ר' שמעון ב"ר לרבי: שמא בין קשריו מובלע? פלייה וחזייה. הדר חזא ביה רבי בבישות, א"ל: לאו אנא כתבתיה, ר' יהודה חייטא כתביה. א"ל: כלך מלשון הרע הזה. זימנין הוה יתיב קמיה וקא פסיק סידרא בספר תהלים, אמר רבי: כמה מיושר כתב זה, אמר ליה: לאו אנא כתבתיה, יהודה חייטא כתביה. א"ל: כלך מלשון הרע הזה. בשלמא התם איכא לשון הרע, אלא הכא מאי לשון הרע איכא? משום דרב דימי, דתני רב דימי אחוה דרב ספרא: לעולם אל יספר אדם בטובתו של חבירו, שמתוך טובתו בא לידי רעתו. אמר רב עמרם אמר רב, שלש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום: הרהור עבירה, ועיון תפלה, ולשון הרע. לשון הרע סלקא דעתך? אלא, אבק לשון הרע. אמר רב יהודה אמר רב: רוב בגזל, ומיעוט בעריות, והכל בלשון הרע. בלשון הרע סלקא דעתך? אלא, אבק לשון הרע.

רמב"ם הלכות דעות פרק ז הלכה ב

אי זהו רכיל זה שטוען דברים והולך מזה לזה ואומר כך אמר פלוני כך וכך שמעתי על פלוני אע"פ שהוא אמת הרי זה מחריב את העולם, יש עון גדול מזה עד מאד והוא בכלל לאו זה והוא לשון הרע, והוא המספר בגנות חבירו אע"פ שאומר אמת, אבל האומר שקר נקרא מוציא שם רע על חבירו, אבל בעל לשון הרע זה שיושב ואומר כך וכך עשה פלוני וכך וכך היו אבותיו וכך וכך שמעתי עליו ואמר דברים של גנאי, על זה אמר הכתוב יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות. +השגת הראב"ד/ אבל בעל לשון הרע שיושב ואומר כך עשה איש פלוני. א"א לא אלא קשה הראשון מן השני שהראשון הוא תליתאי והורג נפשות והשני תנין ואינו הורג אלא את עצמו, בינה זאת. +

רמב"ם הלכות דעות פרק ז ד

ויש דברים שהן אבק לשון הרע, כיצד מי יאמר לפלוני שיהיה כמות שהוא עתה, או שיאמר שתקו מפלוני איני רוצה להודיע מה אירע ומה היה וכיוצא בדברים האלו, וכל המספר בטובת חברו בפני שונאיו הרי זה אבק לשון הרע שזוה גורם להם שיספרו בגנותו, ועל זה הענין אמר שלמה מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו, שמתוך טובתו בא לידי רעתו, וכן המספר בלשון הרע דרך שחוק ודרך קלות ראש כלומר שאינו מדבר בשנאה, הוא ששלמה אמר בחכמתו כמתלהלה היורה זקים חצים ומות ואמר הלא משחק אני, וכן המספר לשון הרע דרך רמאות והוא שיספר לתומו כאילו אינו יודע שדבר זה שדבר לשון הרע הוא אלא כשממחין בו ואמר איני יודע שדבר זה לשון הרע או שאלו מעשיו של פלוני.

הגהות מיימוניות הלכות דעות פרק ז הלכה ד

אבל בפני אוהביו מותר דברי הכל ריב"ז היה מונה שבחן וכו'. מסכת אבות. ספר המצות אכן רבינו שמואל פירש לא יספר יותר מדאי בטובתו דמתוך שמספר ומונה מדותיו אי אפשר שלא יבא לידי גנותו ע"כ:

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף קסה עמוד א

אבק לשון הרע - כגון דאמרי נורא בי פלניא בערכין (דף טו:).

צריכת התקשורת בימינו – מגדרי קבלת לשון הרע

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיח עמוד א

ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה: כל המספר לשון הרע, וכל המקבל לשון הרע, וכל המעיד עדות שקר בחבירו - ראוי להשליכו לכלבים, שנאמר + שמות כב+ לכלב תשלכון אתו וכתוב בתריה + שמות כג+ לא תשא שמע שוא וקרי ביה לא תשיא.

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ג

ריג. עוד אמר שלמה עליו השלום (משלי כו, כח): "לשון שקר ישנא דכיו". פירושו: האיש העניו ודכא ושפל רוח ישנא את לשון שקר, לא יאבה לו ולא ישמע אליו, כי העניו חפץ ביקר הבריות וצר לו על בשתם וקלונם. וי"ו "דכיו" במקום ה"א השורש, כו"ו "עניו". ויש מפרשים: בעל לשון שקר ישנא מדכיו ומוכיחיו, ולא יוסיף להביא אליהם דבת בני אדם רעה. והנה הוזהרנו במה שכתוב (שמות כג, א): "לא תשא שמע שוא" - שלא נאמין בלבנו ספור לשון הרע להחזיק במחשבתינו כי הדברים אמת ולהבזות בעינינו את מי שנאמרו עליו.

רמב"ם הלכות דעות פרק ז הלכה ג

אמרו חכמים שלש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע כנגד כולם, ועוד אמרו חכמים כל המספר בלשון הרע כאילו כופר בעיקר, שנאמר אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו, ועוד אמרו חכמים שלשה לשון הרע הורגת: האומר, והמקבלו, וזה שאומר עליו, והמקבלו יותר מן האומר.

שפת אמת מסכת ערכין דף טו עמוד א

במשנה וכן מצינו שלא נתחתם כו' נראה דגם המקבל לה"ר חמור כל כך דהא דור המדבר לא אמרו לה"ר רק המרגלים ורק משום שקיבלו לה"ר נענשו

אמירת לשון הרע באפי תלתא גדרי האיסור והיתרו (יש לעיין גם בחפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ב')

ספרי דברים פיסקא רעה

זכור אשר עשה ה' אלהיך למרים, וכי מה ענין זה לזה נתנו הענין לו ללמדך שאין נגעים באים אלא על לשון הרע, והלא דברים קל וחומר ומה מרים שלא דברה אלא שלא בפניו של משה ולהנחתו של משה ולשבחו של מקום ולבנינו של עולם כך נענשה המדבר בגנותו של חברו ברבים על אחת כמה וכמה שיענש. בדרך, בשעת טירופכם. בצאתכם ממצרים, בשעת גאולתכם אלא שתלה הכתוב במרים ללמדך שכל זמן שהיו הדגלים נוסעים לא היו הולכים עד שמרים מקדמת לפניהם וכן הוא אומר + מיכה ו ד+ ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים סליק פיסקא

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ב סעיף א

אסור לספר לשון הרע על חברו אף שהוא אמת אפילו בפני יחיד וכל שכן בפני רבים וכל שיתרבו השומעים יתרבה עוון המספר מפני שחברו מתגנה יותר ע"י זה שנתפרסם גנותו בפני כמה אנשים גם שעל ידי זה מכשיל כמה אנשים באיסור שמיעת לשון הרע(הסכמת כל הפוסקים)

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף לט עמוד א - עמוד ב

אשכחנהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר' יוחנן, אמר להו: מי אמר ר' יוחנן מחאה בכמה? ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: מחאה בפני שנים, ר' אבהו אמר ר' יוחנן: מחאה בפני שלשה. לימא, בדרכה בר רב הונא קא מיפלגי, דאמר רבה בר רב הונא: כל מילתא דמתאמרא באפי תלתא – לית בה משום לישנא בישא, מ"ד בפני שנים – לית ליה דרבה בר רב הונא, ומ"ד בפני ג' – אית ליה דרבה בר רב הונא! לא, דכולי עלמא אית להו דרבה בר רב הונא, והכא בהא קא מיפלגי, מ"ד בפני שנים, קסבר: מחאה שלא בפניו לא היא מחאה; ומ"ד בפני ג', קסבר: מחאה שלא בפניו היא מחאה. אי בעית אימא: דכ"ע – מחאה שלא בפניו היא מחאה, והכא בהא קמיפלגי, מ"ד בפני ב', סבר: סהדותא בעינן; ומאן דאמר בפני ג', קסבר: גלויי מילתא בעינן.

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו עמוד ב - טז עמוד א

אמר רבה בר רב הונא: כל מילתא דמתאמרא באפי תלתא, לית בה משום לישנא בישא; מ"ט? חברך חברא אית ליה, וחברא דחברך חברא אית ליה.

שיטת הרמב"ם

רמב"ם הלכות דעות פרק ז הלכה ה

אחד המספר בלשון הרע בפני חבריו או שלא בפניו, והמספר דברים שגורמים אם נשמעו איש מפי איש להזיק חבריו בגופו או בממונו ואפילו להצר לו או להפחידו הרי זה לשון הרע, ואם נאמרו דברים אלו בפני שלשה כבר נשמע הדבר ונודע, ואם סיפר הדבר אחד מן השלשה פעם אחרת אין בו משום לשון הרע, והוא שלא יתכוין להעביר הקול ולגלותו יותר.

כסף משנה הלכות דעות פרק ז הלכה ה

ואם נאמרו דברים אלו בפני שלשה וכו'. בפ"ג דערכין (דף י"ז) וכתבה הרי"ף פרק במה מדליקין כל מילתא דמתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא מ"ט חברך חברא אית ליה. וכתב רבינו והוא שלא יתכוין וכו', כלומר שזה שהתרנו היינו שאם יבא במקרה לדבר בענין אינו אסור לאומרו אבל לא שיתכוין לגלות הדבר יותר, ולא הוצרך רבינו לפרש שאם האומר הזהירם מלגלותו שהם אסורים לגלותו דהא אין שם טענת חברך וכו' שכל אחד יזהר מלגלות סודו:

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ב סעיף ג

יש אומרים, שאם אחד סיפר גנות על חבריו בפני שלושה – אף שהוא עבר בוודאי על איסור לשון הרע – אעפ"כ, אם אחד מהשלושה ששמע דבר זה סיפר אח"כ לאחרים – לא עבר בזה על איסור לשון הרע; מטעם שכיון ששלושה יודעים מזה, ממילא כבר נשמע הדבר ונודע לכול, ד"חברך חברא אית ליה"; ובדבר העשוי להתגלות לא אסרה התורה משום לשון הרע. ודווקא לספר בדרך אקראי; אבל לא שיתכוון להעביר הקול ולגלותו יותר...

שיטת רשב"ם

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לט עמוד א

דמתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא – אם יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוני עליך וטעמא כדמפרש בערכין ביש בערכין מ"ט חברך חברא אית ליה ואמר אביי התם דכל מילתא דעבידא לאיגלווי לית בה משום לישנא בישא והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעבידא לאיגלווי בעינן כדי שיזהר המחזיק בשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא דבעי תלתא דהא אפ"ל בתרי עבידא לאיגלווי והוא מחאה בפני שנים

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לט עמוד ב

ומ"ד בפני ג' אית ליה דרבה בר רב הונא – דבג' הוי גלויי מילתא ולא בתרי הלכך בפני ב' לא הויא מחאה דלא עבידא לאיגלווי כן נראה שיטה זו בעיני ועיקר, (הגה"ה, תמיה לי אמאי לא אמר נמי לימא בדאביי קמיפלגי ושמא משום דלא מצי גמרא לאוקמי כדברי הכל כדמוקי דרבה בר רב הונא כדמסיק למילתיה לא דכ"ע אית להו דרבה בר רב הונא כו', ע"כ) ולקמן נמי מוכח דמאן דבעי גלויי מילתא במחאה בעי שלשה והכי הויא מסקנא דשמעתא וכל רבותינו מפרשים דגבי מחאה נמי לשון הרע איכא דקאמר פלגיא גזלנא הוא והלכך לרבה בר רב הונא אי מתאמרא קמי תרי לא הוי מחאה משום דאית בה משום לישנא בישא ולא יאמרו לו למחזיק ולא מילתא היא דלא דמי ללשון הרע כלל דעיקר מחאה היינו משום

דבעינן שיבא הדבר לאזניו של מחזיק ומצוה היא לומר לו כדי שיזהר בשטרו ולכך תקנו למערער שימחה בפני עדים כדי שיוציאו את הקול תדע דהיכא דאמר להו לא תפיק לכו שותא לא היא מחאה.

הגהות אשרי מסכת בבא בתרא פרק ג סימן ל

ואפילו אם כתבו פלוני אמר לנו לכתוב והוא לא צוה אותן לא מיחזי כשקרא וכשר השטר. פר"י מהרי"ח:
מיהו גבי לישנא בישא אם אומר בפני שלשה דוקא לית ביה משום לישנא בישא דאז מסתמא אנו חושש אם יבוא לאזנו. פר"י:
השומע דבר שנאמר בפני שלשה יכול להגיד למי שאומר אותו עליו:

שיטת רש"י

רש"י מסכת ערכין דף טז עמוד א

דמיתאמרא באפי תלתא - שהבעלים אמרוה בפני ג' המגלה אותה אינו לשון הרע שזה גילה תחלה דעתו שאם מגלה אותו אינו חושש דמידע ידע דסופה להגלות דחברך חברא אית ליה וזה מגלה לחבירו וזה לחבירו עד שיודע.

רבנו גרשום מסכת ערכין דף טז עמוד א

כל מילתא דמתאמרא באפי תלתא- שהאחד הראשון אומרה בפני ג' אם חזר וספרה אחד מהם אין בו משום לשון הרע שלדעת כן אומרו בפני ג' שאינו חושש אם יתפרסם הדבר

שיטת תוספות בבא בתרא

תוספות מסכת בבא בתרא דף לט עמוד ב

לית בה משום לישנא בישא - דקלא אית לה וסופו שידע אע"ג דמלוה ע"פ אפי' בכמה עדים אינו גובה מן הלקוחות וטעמא משום דלית ליה קלא כדאמר לקמן (דף מב.) דהתם הוי טעמא משום דמאן דיזיף בצינעא יזיף ועוד דהתם אין יודעין מי יקח שיגידו לו פלוני חייב אבל מאן דידע מחאה יאמר למחזיק.

לית בה משום לישנא בישא - פירוש לאותו שאומר לפני ג' דבפרק יש בערכין (ערכין דף טו): מייתי עלה הא דא"ר יוסי מעולם לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי פ"י שלא היה חושש אם ישמעו בעלים.

מהרש"א חידושי הלכות מסכת בבא בתרא דף לט עמוד ב

בד"ה לית בה משום לישנא בישא פירוש לאותו שאומר לפני ג' כו' עכ"ל משום דלכאורה לפום סוגיא דשמעתין דבג' הוי גילוי מלתא ליכא לפרושי אלא שג' השומעים אין להם משום לישנא בישא ולכך הוצרכו להביא ראיה דהוא האומר לשלשה השומעים נמי אין בו משום לישנא בישא וק"ל:

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ג

וכן אם המספר מוחזק לרבים כי לא ישא פני איש ואל אדם לא יכנה, ואת כל אשר יאמר שלא בפני חברו - אותו ידבר בפניו ולא יגור מפני איש, והוחזק גם כן בתוך עמו אשר לא ידבר רק אמת, אין לחשדו בדברו על אשמת אדם לחברו שלא בפניו. וכן זכרו בדבריהם זכרונם לברכה על הענין הזה ואמרו (ערכין טו, ב): אמר רבי יוסי: מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי! רצונו לומר: לא אמרתי דבר על אדם שלא בפניו וכבשתי אותו בהיותי בפניו. עוד אמרו (שם טז, א): כל דבר אשר יאמר בפני שלשה אין בו דרך לשון הרע, רצונם לומר: אחרי כי ברבים היו עמו בעת אשר ספר הדברים, אכן נודע הדבר לחברו, והנה זה כאילו אמר הדברים בפניו.

שיטת תוספות בערכין

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו עמוד ב

היכי דמי לישנא בישא? (רבא אמר:) +מסורת הש"ס: [אמר רבה]+ כגון דאמר איכא נורא בי פלניא. אמר ליה אביי: מאי קא עביד? גלויי מילתא בעלמא הוא! אלא דמפיק בלישנא בישא, דאמר: היכא משתכח נורא? אלא בי פלניא [דאיכא בשרא וכוורי]. אמר רבה: כל מילתא דמיתאמרא באפי מרה, לית בה משום לישנא בישא. אמר ליה: כל שכן חוצפא ולישנא בישא! אמר ליה: אנא כרבי יוסי סבירא לי, דאמר רבי יוסי: מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי.

מהרש"א חידושי אגדות מסכת ערכין דף טו עמוד ב

שם כל מלתא דמתאמריה באפי מרה כו' א"ל אנא כר"י ס"ל כו'. לכאורה מאי ראייה מרבי יוסי דאימא ה"ק לא אמרתי דבר דהיינו לישנא בישא שהייתי צריך לחזור לאחורי בפניי הבעלים וכן נראה מפירש"י פרק כל כתבי וי"ל דה"נ ה"ק כל מלתא גם שהוא נראה מיניה קצת לישנא בישא אילו האומרה לא היה חש לאומרה גם בפניו אין זה לישנא בישא לאומרה שלא בפניו והמשל כגון נורא בי פלניא אם גם בפניו היה אומרה שלא בפניו נמי לית לן בה משום לישנא בישא ודו"ק:

שפת אמת מסכת ערכין דף טו עמוד ב

שם בגמ' כ"מ דמתאמרא באפי מרה כו' כ"ש חוצפא כו' אלא כר"י כו' נראה החילוק דאי אומר לה"ר של שקר ודאי באפי מרה אדרבא הוי חוצפה אבל בלה"ר של אמת כהך דר' יוסי בזה באפי מרה הוי כתוכחה שרוצה להסירו מזה הדרך אבל שלא באפי מרה הוי רק כדי להשניאו בפני אחרים והוי לישנא בישא כנ"ל:

תוספות מסכת ערכין דף טו עמוד ב

כל מילתא דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא - פירוש כגון כה"ג דנורא בי פלוני דאיכא למישמע דלא אמרה משום לישנא בישא אבל אם הוא אמר דבר קנטור על חברו אפילו היה אומרה בפניו אית ביה משום לישנא בישא.

מגן אברהם סימן קנו

ואם נאמרו דברים אלו בפני ג' כבר נשמע הדבר ונודע, ואם ספר הדבר א' מן השלש פעם אחרת אין בו משום לה"ר והוא שלא יתכוון להעביר הקול ולגלותו יותר, פ"ק דיומא מנין לאומר לחבירו דבר שהוא בבל יאמר עד שיאמר לו לך אמור וכו' ואם האומר מזהיר שלא לו' אפי' אמרו בפני רבי' יש בו משום לה"ר כדאמרי' פז"ב ההו' תלמידא וכו' [הג"מ] ובב"ב דף ל"ט בתוס' פי' כל מתלא דמתאמרא באפי ג' לית ביה משום לישנא בישא להאומר דהוי כאלו אומרה בפני בעליו דלית ביה משום לה"ר ע"ש שכן מוכח בגמרא, וכתבו התוס' בערכין פ"ו כגון כה"ג דנורא בי פלניא דאיכא למשמע דלא אמרה משום לישנא בישא אבל אם הוא אמר דבר קינטור על חברו אפי' היה בפניו אית ביה משום לישנא בישא,

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל י

ראה אחי כמה יש להתרחק מקולא זו, שכמעט אין לה מקום במציאות. ובפרט שאף אם יצטרפו כל הפרטים, ג"כ צריך עיון אם הלכה כדעה זו... לכן השומר נפשו ירחק מזה.

לשון הרע בדבר המפורסם לכל

חפץ חיים הל' לשון הרע כלל ד, באר מים חיים ס"ק מא):

אין להביא ראייה... ממה שאמרו בערבי פסחים (פסחים קיב ע"ב): "אל תדורו בשכנציב, משום דליצני נינהו ומשכי בליצנותא"; דאפשר דזה היה מפורסם לעין הכול, ובזה לא שייך לשון הרע

הרב עזריאל אריאל - לשון הרע במערכת ציבורית דמוקרטית

על פי זה, יש לומר שבאופן עקרוני, כל דבר המתפרסם באמצעי התקשורת – אין בו איסור לשון הרע למרות שהמספר השני גורם לפגיעה נוספת בשמו הטוב של מי שמדובר בו; וזאת משום שהנזק עומד להיעשות בין כה וכה מכוח הפרסום בתקשורת. אבל אם הדיון של אמצעי התקשורת בנושא כבר שקע, והמספר מעלה אותו מחדש לתודעת השומעים – הדבר אסור, למרות שהדברים התפרסמו כבר והם ידועים לכל. הבעיה כיום היא שהציבור מקבל באמצעי התקשורת כמות כה גדולה של מידע, עד שאין בכוחו לזכור ולעכל את כולה; וכתוצאה מכך, העלאה מחודשת של מידע שלילי לדיון מביאה לכך שהשומעים יתייחסו אליו במידה הרבה יותר משמעותית; ומסיבה זו לא ניתן להסתמך בכל מקרה על ההיתר לספר דבר מפורסם

תקנת עובר על איסור לשון הרע

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו עמוד ב

אמר רבי חמא בר' חנינא: מה תקנתו של מספרי לשון הרע? אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, שנא': +משלי טו+ מרפא לשון עץ חיים, ואין לשון אלא לשון הרע, שנאמר: חץ שחוט לשונם, ואין עץ אלא תורה, שנאמר: +משלי ג+ עץ חיים היא למחזיקים בה; ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו, שנאמר: +משלי ט"ו+ וסלף בה שבר רוח. רבי אחא ברבי חנינא אומר: סיפר אין לו תקנה, שכבר כרתו דוד ברוח הקדש, שנאמר: +תהילים יב+ יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות, אלא מה תקנתו שלא יבא לידי לשון הרע? אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, ואם ע"ה הוא ישפיל דעתו, שנאמר: וסלף בה שבר רוח